

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CRITICISM NEDREPT

Noul regulament pentru numirea și transferarea preoților, întocmit de Sf. Sinod, a avut darul să provoace un val de critice din partea unor organizații clericale.

E vorba de reprezentanții Asociației generale a Clerului, ai Societății Ajutorul și ai Asociației cântăreților bisericești din Capitală, cari luând cunoștință de forma definitivă a Regulamentului, s'au întrunit numai decât într'o ședință spre a protesta împotriva lui.

Din relatările ziarului „Universul” se pare că discuțiile n'au fost tocmai liniștite, ele depășind, la unele temperamente mai vii, linia de armonie și stăpânire de sine, caracteristică fețelor duhovnicești. Aflăm astfel că s'a protestat cu multă vehemență împotriva autorilor Regulamentului, că s'a greșit neconsultându-se și *studentii în teologie*, că așa cum este făcut el periclitează însăși instituția Bisericii, și de aceea este nevoie de *federalizarea* tuturor societăților preoțești pentru o acțiune comună.

Nu suntem împotriva dreptului la critică în Biserică, și cu atât mai puțin îl putem tăgădui acelor, cari din sfintele altare dau viață instituției noastre de mântuire sufletească. Există însă anumite rezerve, pe cari le impune însăși demnitatea și disciplina preoțească, obișnuit să fie măsurate, în toate vremile, după alte criterii decât cele aplicabile mirenilor.

Clerul din București însă, influențat de atmosfera metropolei noastre politice, a ajuns să împrumute acțiunilor sale profesionale cadre și metode cari nu se pot concilia totdeauna cu spiritul strict bisericesc.

Astfel și în cazul de față s'au articularat critice exagerate și nedrepte, cari mai au și defectul de a fi tardive ori străine de obiect.

Înainte de toate este greșit să se afirme, că preoțimea n'a fost întrebată, câtă vreme ini-

țiativa legiferării numirilor și transferărilor a fost luată tocmai de Asociația Clerului prin proiectul ce-l înaintase direct Ministerului de Culte. Or aici s'a săvârșit o gravă inadvertență față de Sf. Sinod, ca autoritate ierarhică, singură competentă — în virtutea legii de organizare — de-a reglementa problema instituirii preoților.

Și totuși suprema instituție canonică a trecut cu îngăduință peste acest act de indisciplină, și cercetând de aproape proiectul Asociației Clerului, și-a însușit toate acele sugestii, pe cari le-a găsit juste și conforme cu spiritul organizației noastre bisericești.

Fără a intra în toate amănuntele, menționăm introducerea *examenului de capacitate*, cerut de Asociație, dar cu corectivul de ordin principiar de a fi trecut în fața unei comisiuni a *Bisericii*, și numai la centrele eparhiale. Apoi completările de parohii prin înaintări, transferări și hirotonii noi se fac cu destule garanții prin consiliul eparhial, prevăzându-se sancțiuni contra protopopilor și referenților abuzivi. Asociația reclamă însă împotriva transferărilor din oficiu. Dar ele au loc numai în cazuri grave, deplin justificate, și cu aprobarea *Sinodului permanent*. Ceea ce constituie o serioasă îngrădire față de eventuale nedreptăți.

Dar conducătorii Asociației se plâng și contra dispoziției care menține sistemul ocupării parohiilor *prin alegere*, acolo unde el este în uz. Îl califică *separatist și antinațional*. Iată deci, o critică tristă și nedreaptă la adresa Bisericii din Ardeal, căci numai aici se practică alegerea preoților.

Mărturisim, că suntem mâhniți de această sentință, care n'are nici un temei legitim. Întâi pentru că e vorba de o adevărată tradiție *națională*, în uz de câteva sute de ani, de care poporul nostru nu poate fi despoiat fără consecințe dăună-

toare pentru biserică, și al doilea sistemul alegerii *n'a împiedicat* de loc să se instaleze în Ardeal număroși preoți din celelalte Mitropolii ale țării. Ei sunt bine primiți, ca frați așteptați, mai ales când prin activitatea lor spornică și devotată intereselor obștești se fac iubiți și indispensabili operei de fericită unificare sufletească.

„Apoi a zis lui Toma: Adă-ți degetul încoace și vezi mâinile Mele; adă-ți mâna și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios. Și a răspuns Toma și a zis către Dânsul: Domnul meu și Dumnezeuul meu. Iară Iisus i-a zis: Pentru că M'ai văzut Tomo, ai crezut; ferice de cei ce nu M'au văzut și au crezut.“

Ioan 20, 27—28.

Prin urmare, acuza de separatism și antinaționalism ce ni se aruncă — nu ne îndoiim fără răutate — trebuie să cadă ca fiind izvorâtă dintr'o judecată pripită.

Sperăm, că în viitor criticismul acesta pasionat va ceda tot mai mult locul acelei dragoste frățești, care singură e în măsură să ne apropie și să ne unească sub flamura sfântă a ortodoxiei românești biruitoare.

Din pastoralele de Paști ale I. P. S. nostri Chiriarhi.

I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan

Stăpânul vieții s'a arătat prin învierea sa, în mod definitiv și pentru totdeauna, mai puternic decât moartea și mormântul. În lumea aceea a morții și a stricăciunii s'a coborât de sus, odată cu El, o lume nouă a vieții și a nestrăicăciunii. Cum zice sfântul apostol Pavel: „Mântuitorul nostru Iisus Hristos moartea a stricat și a adus la lumină viața și nestrăicăciunea prin evanghelie“. Deodată cu învierea lui Hristos s'a ridicat din groapă și evanghelia lui și lucrul lui în lume, care veac după veac, ca un val de apă vie, trecând dela popor la popor, s'a revărsat peste câmpiile însetate ale sufletului omenesc, făcându-le să rodească roadele vieții celei trăite după evanghelie. Cine ar putea spune toată bogăția darurilor care se împart astăzi prin Hristos în lume? Căci, pe lângă toate împotririile ce i se pun în cale, împărăția lui crește mereu și persoana dumnezeiască a lui se înfățișează înaintea fiecărei generațiuni noi de oameni în măreția și lumina strălucitoare care-l învăluia când a ieșit biruitor din mormânt.

Necredința de nenumărateori, în aproape două mii de ani, a cercat să-l facă mort pentru totdeauna. Minciuna s'a îmbrăcat în diferite chipuri și înfățișări, fără de număr au fost gropile ce le-a săpat ea pe seama Domnului, cu mii de peceți i-au pecetluit mormântul, arme de tot felul au născocit învățați și ne învățați ca să păzească pe Cel ce-l declaraseră mort pentru vecie — dar de fiecare dată pietrile s'au prăvălit, pecețile s'au rupt, încuibitorile s'au

deschis și Cel înviat a triumfat asupra tuturor. Orice putere, orice înșelăciune, orice știință mincinoasă s'a dovedit neputincioasă față de El. Toți păzitorii mormintelor ce i le-au săpat necredincioșii, au căzut rând pe rând cu fața la pământ și au fost siliți să recunoască: „Tu ai biruit, Galileene!“ Hristos a înviat!

Neputincioasă și zadarnică se va dovedi și lupta pe care necredința organizată în bolșevismul rusesc o duce cu furie împotriva lui Hristos, dărâmandu-i altarele, omorându-i preoții și pe cei ce cu credință mărturisesc numele lui. Oastea Satanei a aprins crâncenul război între fiii aceluiași popor din Spania, dar și-a trimis agenții ei și în celelalte țări, ca să împrăstie sămânța urei între oameni, să le otrăvească toată simțirea și cugetarea cu pofta distrugerii bunurilor lor sufletești și a așezămintelor pe cari se sprijinește viața lor. Din unghere ascunse și întunecate pândesc momentul ca să deie foc și casei neamului nostru, statului românesc, pe care cu jertfe fără de seamă ne-a ajutat bunul Dumnezeu să-l întemeiem pe pământul nostru strămoșesc.

Lupta aceasta pune la grea încercare popoarele. Dar ea trebuie purtată până la biruință, în numele lui Hristos. Căci biruința, fără de nici o îndoială, a lui va fi: „Pentru că se cade lui a împărăți, până ce va pune pe toți vrășmașii sub picioarele sale“. Drept aceea, și poporul nostru trebuie să-și înarmeze sufletul cu armele credinții în Hristos, ca să poată sta împotriva tuturor ispitelor și uneltirilor vrășmașului. El,

Stăpânul vieții și Dumnezeu nostru, să fie conducătorul nostru. Sub ascultarea poruncilor lui să ne împlinim rostul vieții noastre pe pământ.

P. S. Episcop Andrei al Aradului.

Cunoștințele omenești au sporit, încât astăzi orice sătean știe mai multe lucruri decât părinții săi. Aceasta îl face îngâmfat și încrezut în sine. Însă spre rușinea noastră, în cele dumnezeiești neștiința crește tot mai mult. Nici cunoașterea lui Dumnezeu, care cu suflarea Lui ne învâluie în fiecare clipă, și prin semne văzute în jurul nostru, ni se face cunoscut, — nici cunoașterea voinții și a legilor Lui nu a sporit în zilele noastre. Dimpotrivă, în veacul tuturor științelor, sufletul nostru este mai aplecat ca oricând de a sluji fapturii în locul Făcătorului.

Omul, fiul veșniciei, aleargă după cele vremelnice neștiind că „*cele ce se văd sunt trecătoare, pe când cele ce nu se văd sunt veșnice*“ (II. Cor. 4, v. 18).

Orice decădere începe întâiu în suflet. Când se stinge credința în suflet, atunci omul devine robul trupului și proclamă trupul ca idol al său. Iar „*faptele trupului — zice sf. apostol Pavel — sunt cunoscute, ca unele ce sunt: desfrânarea, necurăția, destrăbălarea, slujirea idolilor, fermecătoria, vrăjbele, sfada, gelozia, mâniile, gânzele, desbinările, pizmuirile, bețiile, chefurile și cele asemenea acestora, despre care, vă spun dinainte, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu*“ (Gal. 5, v. 19—21).

Grija numai de cele trupești duce la îndobitocirea omului, până când îngrijirea sufletului ne apropie de Dumnezeu, făcându-ne tot mai mult asemenea chipului Său.

O mare înviere sufletească va trebui să vină peste fiii neamului nostru, pentruca bucuria Paștilor să fie iarăși deplină, ca pe vremea strămoșilor noștri, cari fiindcă au avut credință vie în Hristos și ajutorul cerului de partea lor, nici o putere omenească nu i-a putut clinti din loc, ci Dumnezeu i-a ocrotit, i-a sporit și i-a izbăvit.

Numai întorcându-ne la credința în Hristos, în forma ei cea nestricată moștenită dela strămoși și numai încopciindu-ne prin datinile religioase în rădăcinile neamului, pentruca aceeași sevă de viață să ne însufletească pe toți, vom putea reintregi unitatea sufletului românesc astăzi atât de primejduită.

O înviere creștinească, în viața individuală și cea de stat, e singura cheazășie a veșniciei noastre pe acest pământ. Nădăjduim că ea o să vină, pentrucă neamul nostru s'a născut dela început creștin, n'a cunoscut niciodată păgânismul și ca atare este un popor închinat din leagănul său lui Hristos și vieții celei veșnice.

E un obicei atât de frumos la noi Români de a ne întâmpina unii pe alții, în cele 40 de zile după Paști, cu salutul: „Hristos a înviat!“ În acest salut se cuprinde și o în-

trebare. Întrebarea este aceasta: „Crezi tu cu adevărat că a înviat Hristos?“ Cel ce răspunde „Adevărat, a înviat“ trebuie să-și dea seama că face o făgăduință, de a vieții după poruncile Aceluia pe care-L mărturisește că a înviat. De aceea răspunsul acesta trebuie să izvorească din inimă curată, și să fie ecoul unei vieți renăscute, ce săltează de bucuria Învierii.

P. S. S. Episcop Vasile al Caransebeșului.

Numai împăratul Hristos, Cel ce a ieșit din mormânt, „ca un mire“, îmbrăcat în lumina cerească a Învierii, a fost rânduit de Dumnezeu-Tatăl să întemeze prin patima, moartea și Învierea Sa religia mântuirii noastre, Biserica Sa sfântă, prin care să se reverse și peste noi cei de azi lumina Învierii de pe Golgota și să se lucreze și pentru noi toți mântuirea din păcat și moarte. Spre a deveni și noi toți părtași învierii cei de obște și șederii de-a dreapta Mielului și Păstorului, Stăpânului și Judecătorului tuturor.

Și cu adevărat: prin lucrarea sfinței noastre Biserici, prin învățătura ce ni-o propovăduiește, ca și prin sfințele Taine ce ni le împărtășește ea, prin rugăciunile și sfințele slujbe cu care sfântă această Maică a noastră, Biserica noastră dreptmăritoare, însoțește fiecare pas al vieții noastre, începând cu lumânarea ce o ține la botuz nașul fiecăruia și aceea ce se pune în mâna fiecărui creștin ce se luptă cu moartea, lumina Învierii lui Hristos se revarsă cu binecuvântările ei și cu nădejdele ce le îndreptățește ea, asupra fiecăruia din noi.

De aceea, pentru a ne da seama de însemnătatea ce o are pentru noi Învierea Domnului, an de an Biserica ne îndeamnă:

„*Ziua Învierii, să ne luminăm popoare...*“ și iarăși: „*Ziua Învierii, să ne luminăm cu prăznuirea...*“

Dar a prăznuirii cu vrednicie și cu folos duhovnicesc sfințele Paști, a prăznuirii *luminat* acest praznic al praznicelor și a ne lumina cu prăznuirea lui atâta înseamnă, iubitorilor. între altele: Să ne lăsăm coplesiiți cu sufletul de lumina Învierii lui Hristos, de însemnătatea acestei lumini pentru viața noastră de creștini și să ne străduim a face din această lumină povățuitoarea gândirii și faptelor noastre de fiecare zi.

Pe Iisus Hristos, Dătătorul de viață, mormântul și moartea nu L-au ținut. Din groapa stricăciunii, ca un biruitor a înviat. Primul Său cuvânt către apostoli a fost, după înviere: „*Pace vouă*.“ Primul dar al Învierii Sale: pacea, împăcarea cu Dumnezeu-Tatăl, cu care ne-a învățat urzitorul păcatului. Pentru a avea parte de acest dar al Învierii Domnului, de pacea și împăcarea cu Dumnezeu-Tatăl, trebuie să ne ridicăm și noi cei de azi din mormântul păcatelor, cu cari zilnic necinstim pe Dumnezeu.

Pentru noi oamenii cel mai mare rău este păcatul; iar cel mai mare bine: pacea sufletului, conștiința împăcată.

Acum, la praznicul Învierii Domnului ni se dă prilejul să scăpăm de acest mare rău, care e păcatul. Căci dacă — luminați cu prăznuirea — lăsăm ca lumina Învierii lui Hristos să îndrepteze viața noastră spre poruncile Tatălui Ceresc, să ne stințască sufletele, să ne curățească gândurile și să ne îndrepteze cugetele, scăpăm de păcat și de învățătura cu Dumnezeu, prilejuită prin păcat, și avem pace cătră El prin Iisus Domnul Nostru.

Iar în această stare de pace sufletească oricare ar fi și oricât de grele suferințele, grijile, ispitele și desamăgirile acestei lumi plină de deșertăciune, nimic nu ne va mai putea zăticni și nici despărți de Domnul. Iar pacea Lui, rodul Învierii, va stăpâni neturburată în sufletele noastre.

P. S. S. Episcop Nicolae al Oradiei.

Iubiții mei fii sufletești,

Praznicul învierii Domnului trebuie să fie și să rămână și pentru noi cei de astăzi praznicul cel mai mare, cel mai luminat, cel mai plin de cerească bucurie — întocmai cum a fost el în ziua învierii însăși pentru apostolii și mironosișele Domnului. Altfel... trece prăznuirea pe lângă noi fără a ne lăsa în suflet nici o urmă, nici un folos duhovnicesc.

Pentruca învierea Domnului Hristos să ne fie de folos, trebuie să înviem și noi ca și El încă în această viață fiind. Învierea aici pe pământ nu este însă o înviere a trupului, ci o înviere a sufletului din mormântul adânc și întunecat al păcatelor și fărădelegilor.

Această înviere a sufletului trebuie să fie ca și învierea Domnului, o înviere adevărată, netrecătoare și rodnică. Și ea va fi într'adevăr o asemenea înviere numai dacă de o parte și sufletul va îndepărta dela sine, ca și Hristos, toate urmele morții, iar de altă parte va purta în sine toate semnele învierii Lui.

Care sunt aceste urme ale morții? Ni le arată sfințele Evangheliei.

La învierea Domnului piatra de pe mormânt s'a răsturnat, străjerii au fugit, mormântul s'a golit, rămânând în el numai giolgiurile singure, fără trupul preacurat al Domnului.

Și noi trebuie să prăvălim — prin spovedanie plină de căință — piatra

apăsătoare și mai grea decât munții, de pe conștiința noastră, care-i chinuită fără încetare de fărădelegile pe care le-am făcut!

Și noi trebuie să alungăm — prin iertarea păcatelor câștigată dela Dumnezeu — pe străjerii, adevă pe diavolul și pe ingerii lui, care păzesc sufletul nostru omorât de păcate și nu-l lasă să iasă din întunerecul mormântului.

Și noi trebuie să lăsăm gol mormântul sufletului nostru, adevă să părăsim pentru totdeauna toate locurile și toate prilejurile care ne-au dus la păcat — bine știind că oriunde se săvârșește păcatul acolo se ucide și se îngroapă sufletul ca 'ntr'un mormânt!

Și noi trebuie să lăsăm în mormânt giolgiurile care neau înfășurat sufletul și l-au ținut ca și legat. Aceste giolgiuri sunt poftele și patimile, pornirile rele și obiceiurile noastre păcătoase.

Mântuitorul Hristos a înviat din morți biruind moartea, care nu-l va mai putea stăpâni niciodată, după cuvântul apostolului Pavel care zice: „*Hristos Celce a înviat din morți nu mai moare; căci moartea pe Dânsul nu-L mai stăpânește*“ (Rom. VI, 9).

O înviere adevărată și statornică a sufletului nostru este și ea prin urmare cu puțință numai printr'o deplină biruință a vieții asupra morții și asupra păcatului care ne duce la moarte. O singură viață pe lume este mai tare decât moartea, *viața trăită în Hristos, cu Hristos, și pentru Hristos*. Spre această viață trebuie să năzuim, pe aceasta trebuie să o dobândim cu orice preț. Viața trăită împreună cu Hristos, este pe de-antregul deosebită de viața lumii acesteia — în care diavolul lucrează și stăpânește — căci într'o asemenea viață Domnul este acela care trăiește în om, Domnul gândește, Domnul simțește, Domnul voiește, Domnul vorbește, Domnul dorește, Domnul ajută, Domnul mângăie, Domnul întărește, Domnul luminează, Domnul înțelepțește — Domnul lucrează totul în noi, cu noi, prin noi, după cum zice atât de frumos apostolul Pavel în epistola cătră Galateni II, 20, vorbind despre propria lui viață: „*Cu Hristos împreună m'am răstignit; de acum nu mai viez eu, ci Hristos viază întru mine*.“

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de primăvară a preoților din prot. Lupșa.

S'a ținut la 12 Aprilie a. c. în parohia Sălciua de jos.

În cursul serviciului divin a predicat pâr. Pașca despre „Post și atitudinea preotului în postul Părese-milor“. Preoții s'au mărturisit la duhovnicii tractului pâr. Lazăr Gh. și I. Groza. Conferința s'a deschis în localul școlii de către prot. V. Span, care a făcut pomenirea vrednicului preot Nestor Manciu.

Pâr. Cornel Gog cetește refera-

mul asupra temei „Cauzele și mijloacele de combatere a concubinajului“.

Autorul propune în concluzii:

1. O acțiune energetică din partea bisericii pentru combaterea păcatului desfrăului.

2. O cât mai largă propagandă prin broșuri gratuite, și conferințe pentru demascarea concubinajului.

3. Conlucrarea Statului cu biserica, atunci când se pune bază vieții familiare prin căsătorie.

4. Să se voteze o lege în sensul că, orice individ, atunci când voiește a se căsători, este obligat să pri-

mească și taina cununiei bisericești.

5. Să se trimită pastorală contra concubinajului.

6. Preotul va căuta să fie însuși o pildă în mijlocul turmei pe care o servește. Sf. Sinod este rugat să stăruie neîncetat pentru rezolvarea cât mai repede a problemei preoților văduvi spre a se putea recăsători.

7. În mijlocul enoriașilor preotul va combate pe cei ce trăiesc în concubinaj, cu duhul blândețelor și-i va cerceta în familie convingându-i de starea păcătoasă în care se găsesc, celor săraci le va face cununia gratuit.

8. Dacă astfel de mijloace vor rămânea fără rezultat, atunci se poate recurge și la mijloacele preconizate de unii preoți ca: excluderea dela împărțire, imormântare simplă, fără să li se tragă clopotele, etc.

9. Lectura de cărți și reviste imorale combătută cu ocupațiuni zizidoare de suflet.

Păr. protopop comunică mai multe ordine episcopicești.

a) La propuneri, păr. Petru Sabău cere și conferința admite, ca preoțimea tractului nostru să intervină pe lângă Ven. Consiliu a stăruie pe lângă înaltul guvern, ca să se reguleze salarizarea preoțimei pentru a nu dăinui și mai departe, la preoții din parohiile noastre fără nici un fel de venit lateral, starea de adevărată mizerie și umilință dureroasă de azi.

b) Protopopul este rugat a interveni la Ven. Consiliu, cu ocaziunea conferinței protopopești, apoi și la adunarea Eparhială din acest an, ca să fie reduse taxele parohiilor către fondurile eparhiale. Care pentru multe parohii depășesc 50—60% procente din totalul încasărilor ordinare anuale.

Președintele prezintă propunerea făcută în scris a preotului și învăț. pensionat Sebastian Ciapa în sensul ca fiecare preot să fie obligat a redacta, complecta și conduce „Cartea de Aur” a Parohiei, în care să fie adunate și aranjate cronologic toate datele istorice ce se referă la parohie.

Se hotărăște să se intervină pe lângă Ven. Consiliu eparhial spre a cere Guvernului o salarizare mai echitabilă pentru preoții din munți, ajutorul de salar să fie trecut separat în bugetul Statului, spre a nu fi expuși preoții la ajutoare derizorii de câte 500 Lei cum s'a întâmplat anul trecut.

Pr. GR. TRIMBIȚAȘ.

Conferința de primăvară a preoților din prot. Dejului.

Conferința a avut loc în 22 Aprilie, la Dej.

La ora 8 dim., s'a cântat doxologia cu invocarea sf. duh, după care a urmat mărturisirea preoților la cei 3 duhovnici ai protopopiatului: Alexandru Cherebețiu, Gavril Micu și Augustin Bodea.

La ora 10 s'a oficiat liturghia religioasă în cursul căreia preotul T. Ciceu a rostit o meditație, iar preoții s'au împărțit.

Păr. prot. Zaharie Man, deschide ședința și relevă criza morală prin care trece omenirea și obligația ce incumbă preoților de-a aprinde și întreține focul sacru al lui Hristos, care să lumineze pe toți oamenii spre a-i feri de rătăcire.

Preotul Dănilă Ivan, raportează asupra activității pastorale a preoțimii din protopopiatul Dejului. Din raport rezultă că preoții au desfășurat o activitate bogată sub toate raporturile. Harnicii slujitori ai altarului țin aprinsă făclia credinței strămoșești, ridică moralul credincioșilor prin acte de asistență socială, construire de biserici, organizând în același timp femeile în reuniuni, tineretul în societăți religioase, culturale și oastea Domnului.

Preotul At. Gânju vorbește despre activitatea cercurilor religioase, arătând că aceste cercuri au ținut ședințe în toate parohiile din protopopiat cu programe misionare, la care au asistat chiar și credincioșii din parohiile învecinate.

Ierarhia bisericii ardelenne acum o sută de ani.

Printre cărțile vechi ale „Muzeului Năsăudean” am găsit întâmplător și „Novum et vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCXXXVII dierum 365 in usum M. Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum.” E tipărit la Cluj, în Tipografia Liceului Regesc (Claudiopoli Typis Lycei Regii). În acest calendar, găsim și ierarhia bisericii ortodoxe din Ardealul de acum 100 de ani, (pag. 521—526), sub titlul „Clerus graeci ritus non un.”

Crezând că acest șematism poate prezenta interes pentru cercetătorii trecutului nostru bisericesc și dat fiind că acest „Novum et vetus Calendarium” se găsește foarte cu greu, cred potrivit a copia partea aceasta care ne interesează foarte de aproape:

Reverendissimus D. *Basilius Moga*, per Magnum Transsilvaniae Principatum *Episcopus Graeci-Ritus Non Unitorum*.

Venerabile Consistorium:

R. D. Moyses Fule, Tract. secundi Cibiniensis Archidiaconus, Scholarum Nationalium Director et Venerabilis Consistorii Episcopalis Assessor.

R. D. Ioannes Moga, Tractus primi Cibiniensis Archidiaconus, Theologiae Moralis Ordinandorum Professor, Causarum Matrimonialium Referens Ordinarius et Ven. Consistorii Episcopalis Assessor.

R. D. Ioannes Panovits, Archidiaconus, alter Marusiensis Administrator et Ven. Consistorii Assessor.

R. D. Petrus Badilla, Archidiaconus Mercuriensis Archidiaconatus alter Marusiensis Administrator et Ven. Consistorii Assessor.

R. D. Theodorus Neksa, Parochus Sz. Ersebeth et Venerabilis Consistorii Episcopalis Archivarius, nec non Assessor.

D. Paulus Dunka de Sajó, Secretarius Episcopalis.

Cu acest prilej s'au rostit predici și conferința poporale cu subiecte care interesează viața credincioșilor dela sate. S'au împărțit cărți cu conținut religios pentru elevi și adulții știutori de carte.

Se ia în discuție și se aprobă socotelile fondului cultural și se votează bugetul pe 1937 în care s'a prevăzut și suma de lei 3000 pentru cumpărarea de cărți religioase pe seama elevilor săraci.

Se dă citire situației fondului de ajutorare a preoților din protopopiat. Acest fond înființat în 1931 din inițiativa păr. prot. Man, la sfârșitul anului 1936 s'a cifrat la lei 348.485.

Din acest fond, în cursul anului trecut s'au acordat împrumuturi, ajutoare și avansuri preoților în suma de lei 190.614.

Adunarea aprobă socotelile și se declară satisfăcută de situația fondurilor, exprimând totodată mulțumiri păr. prot. Man, pentru fericita inspirație ce a avut-o atunci când a propus înființarea fondului. Rep.

In Comitatu Hunyadiensis:

R. D. Petrus Pupos, Archidiaconus Algyogyensis.

R. D. Ioannes Maximilian, Archidiaconus Hatzegiensis.

R. D. Constantinus Doma, Archidiaconus Devensis.

R. D. Nicolaus Krajnik, Administrator Dobrensis.

R. D. Ioannes Orbonás, Administrator Illensis.

In Comitatu Zaradiensis:

R. D. Tobias Periam, Archidiaconus Trestiensis.

In Districtu Kövariensi:

R. D. Ioannes Greble, Administrator Kövariensis.

In Districtu Fogaras:

R. D. Simeon Zsinar, Administrator Fogarasiensis.

R. D. Candidus Kindja, Administrator Korbensis.

In sede Háromszék:

R. D. Petrus Pop, Archidiaconus Beretzkiensis.

In sede Marus:

R. D. Parthemius Trombitás, Archidiaconus Maros-Vásárhelyensis.

In sede Cibiniensi:

R. D. Ioannes Moga, vide inter Assessores.

R. D. Moyses Fule, vide inter Assessores.

In sede Schaesbungensi:

R. D. Abrahamus Moga Archidiaconus Sabaesiensis.

In sede Nagy Sink:

R. D. Gabriel Greck, Administrator Rosondaiensis.

In sede Mercuriensi:

R. D. Petru Bodilla, vide inter Assessores.

In sede Ujegyház:

R. D. Ioannes Pannovits, vide inter Assessores.

In sede Szász-Város:

R. D. Abrahamus Viorell, Archidiaconus Szász-Városiensis.

Acest șematism al Bisericii noastre, face parte din „Status Personalis Ecclesiasticus et Scholasticus Religionum”. Începe cu „Clerus Romano Catholicus”, iar în rândul al 2-lea găsim imediat „Clerus Graeco Catholicus”. Urmează apoi „Supremum Evangelico reform. Consistorium” (biserica luterană) „Officiales Ecclesiastici Evangelico-Reformati et quidam Augustanae Confess. addicti, ac ad Superintendentiam Evangelico-Reformatam pertinentes (Biserica reformată calvină). În rândul al 5-lea, urmează unitarieni „Officiales Ecclesiast. unitariae relig. addicti” și abia în rândul al 6-lea, găsim biserica majorității locuitorilor din Ardeal — adică cea ortodoxă.

Bisericii noastre i se mai face și o altă nedreptate. La toate celelalte confesiuni se notează și „Status Scholasticus” în care găsim numele tuturor profesorilor. La Biserica ortodoxă lipsesc profesorii școalelor confesionale, deși la 1837 aveam 2 școli confesionale ortodoxe: una superioară — Seminarul Teologic dela Sibiu — și una medie — Școala Normală dela Arad.

IOSIF E. NAGHIU, stud.-teol.

Andreas Andronye, Scriba Episc. Archi et Vice Archidiaconi, item Administratores.

Districtuales.

In Comitatu Albae Superioris:

R. D. Nicolaus Geza, Archidiaconus Palosiensis.

R. D. Ioannes Man, V. Archidiaconus Hidegviizensis.

R. D. Iobus Roman, V. Archidiaconus Burkosiensis.

In Comitatu Albae Inferioris:

R. D. Nicolaus Panovits, Archidiaconus Albo-Caroliensis.

R. D. Iosephus Igián, Archidiaconus Zalathnensis.

R. D. Ioannes Panovits, vide inter Assess.

R. D. Petrus Badilla, vide inter Assess.

In Comitatu Küküld:

R. D. Kretsun Fekelits, Archidiaconus Circuli Superioris.

R. D. Petrus Ketzanovits, Archidiaconus Circuli Inferioris.

In Comitatu Kolosiensi:

R. D. Gregorius Gál, Archidiaconus Circuli Superioris.

R. D. Procopius Prodan, Administrator Circuli Inferioris.

In Comitatu Dobocensi:

R. D. Ioannes Domscha, Archidiaconus Milvaniensis.

R. D. Therentius Bogath, Archidiaconus Borgo-Mislotsenyiensis.

R. D. Basilus Balan, Administrator Székiensis.

In Comitatu Tordensi:

R. D. Zacharias Mathei, Archidiaconus Circuli Superioris.

R. D. Simeon Balog, Archidiaconus Thordensis.

R. D. Absolon Popovits, Archidiaconus Lupsaiensis.

In Comitatu Szolnok Interiori:

R. D. Auxentius Bode, Archidiaconus Petsétszegiensis.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. *P. S. nostru* Episcop Nicolae a părăsit a doua zi de Paști reședința episcopescă, spre a-și cerceta părinții din comuna Arpătac, jud. Treiscaune. De acolo s'a îndreptat la Sâmbăta-de-sus, unde a luat parte la marele pelerinaj dela mănăstirea Brâncoveanului, organizat sub conducerea I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan.

Exemplu regal. Și în anul acesta M. S. Regele Carol II-lea a ținut să meargă, însoțit de Marele Voevod Mihai la Sf. Patriarhie, unde amândoi s'au mărturisit și cuminecat în Joia Patimilor prin I. P. S. Patriarh Miron.

Această pildă domnească, de creștinism practicant, în spiritul bunelor datini românești, a produs în țara întreagă o impresie adâncă. Orășenii și cărturarii în deosebi, cari dau așa de rar pe la biserică, au un îndemn convingător pentru a se gândi la mântuirea sufletului.

Cuvinte de recunoștință. I. P. S. Sa Patriarhul Miron mulțumește din toată inima tuturor fiilor săi sufletești, precum și celor de alt neam, cari de Sfintele Paști l-au felicitat și i-au trimis ouă incondeiate dorind ca și în casele și familiile lor, Cel înviat din morți să aducă viață nouă, cu sănătate înviorată, cu mulțumită și belșug în cele necesare.

Pastoralele Arhierilor noștri. *P. S. S. noștri Chiriari din Mitropolia Ardealului și Bănătuului au ținut să adreseze credincioșilor și în anul acesta frumoase pastorale de Paști, tălmăcind din puncte de vedere diferite marea taină a Invierii. E una din lecturile cele mai alese datorite de sărbători bunilor români ortodeși. O mențiune specială se cuvine admirabilei pastorale a I. P. S. Mitropolit Nicolae. Regretăm mult, că din lipsă de spațiu nu putem reproduce în gazeta noastră decât scurte fragmente.*

Serbările încoronării din Anglia. Se știe că în curând vor avea loc la Londra strălucitele serbări ale încoronării noului rege al Angliei, Gheorghe VI-lea. Ele se vor desfășura cu un fast ca în povești, la care vor participa milioane de curioși din lumea întreagă. România va fi reprezentată oficial de către Marele Voevod Mihai, dl ing. Radu Irimescu Ministrul Aerului și comandor Fundăeanu. La marea revistă navală va lua parte și distrugătorul român „Regina Maria.”

O nouă lucrare a lui Sabin Drăgoi. Aflăm cu bucurie din revista „Biserica și Școala” dela Arad, că faimosul nostru muzician Sabin Drăgoi a înfățișat lumii românești

din Timișoara o nouă perlă de muzică bisericească, pe lângă celelalte multe de până aci, cari l-au consacrat ca neîntrecut compozitor bisericesc și național. În Duminica Floriilor după masă, maestrul a executat, cu titlu de concert religios, noua sa liturghie, în biserica Prea Sfintei Fecioare Maria din Timișoara. La mijlocul concertului, parohul bisericii, C. Sa Păr. Ioan Imbroane a ținut un cuvânt lămuritor despre autor și opera sa artistică-bisericească, relevând momente edificatoare despre talentul maestrului, ca și despre viața lui de creștin practicant. Concertul a fost difuzat la radio; și astfel s'a putut înfrupta duhovnicește și lumea românească din afară de Timișoara. A fost o prestațiune artistică de un efect covârșitor, ce a impresionat profund mulțimea ascultătorilor.

Redobândirea numelor străvechi. Noua lege a numelui a stabilit condiții ușoare și fără nici o cheltuială pentru Românii înstrăinați întru recăștigarea numelui strămoșesc. Se știe ce operă de silnicie făcuseră pe vremuri asupritorii noștri. Budapesta devenise o veritabilă fabrică de nume ungurești la comandă. Guvernul actual s'a simțit dator să le deschidă celor înstrăinați calea legală de a-și redobândi un drept încălcător. Efectele încep să se producă. În județul Satu-Mare 30.000 de Români au cerut și au căpătat satisfacție. Aflăm că și din alte părți s'ar fi înaintat cereri cu miile, dar ele stau nesoluționate la Minister, din lipsa de înțelegere a unor mici funcționari. Sperăm că marele patriot, care este dl ministru Sassu, va dispune cele de cuviință.

Conferința dlui Dr. Valer Moldovan la Turda. Duminică în 28 Martie c. din inițiativa Soc. Ort. Naț. a femeilor române sub președinția dnei L. Mureșan, s'a ținut în cadrul conferințelor religioase o prea frumoasă și instructivă vorbire de către valorosul colaborator la ridicarea nivelului cultural al societății, dl profesor universitar Dr. V. Moldovan.

Conferința a avut loc în biserica catedrală, după ce un sobor de preoți au servit slujba religioasă în frunte cu Păr. prot. I. Mureșian și răspunsurile corale s'au dat de corul mixt al catedralei în fața unui public numeros și select.

Conferința a fost ascultată cu evlavie, căci dl conferențiar a relevat în ea pasagi din viața trecută a bisericii ortodoxe în Ardeal, aducând la iveală punctele esențiale ale vieții din vechime când poporul ortodox care ținea ferm la religia sa de obârșie, a trebuit să sufere atrocitățile puterilor cari stăpâneau aceste meleaguri. Treptat, treptat dl conferențiar a arătat evoluția prin care a trecut această biserică și cum ea însăși prin patriotismul curat al preoțimei de atunci și până azi s'a ridicat la rangul de religie și biserică dominantă în România Mare. Cor.

Școala de surdo-muți. Direcțiunea face cunoscut că: În Așezământul de ocrotire pentru surdo-muți al statului din Cluj se primesc fetițe surdo-mute între 8—11 ani educabile și corespunzătoare ca fizic și intelect pentru învățământ. Cererile timbrate însoțite de actul de naștere și certificatul medical se vor înainta Direcțiunii Așezământului până la 15 Iunie c.

În atențiunea părinților cari au copii orbi. În Așezământul pentru ocrotirea orbilor din Cluj, Calea Regele Carol II, Nr. 25, se primesc pentru educație și învățământ copii orbi (numai băieți), în etate de 7—12 ani, educabili și sănătoși. Cererile timbrate legal, însoțite de actul de naștere, certificatul medical și certificatul de paupertate (sărăcie), se adresează Așezământului de orbi din Cluj, până la 1 Septembrie 1937.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2813/1937.

CIRCULARĂ

Ministerul Internelor, Institutul Central de Statistică pentru investigațiunile privitoare la producția agricolă, prețurile produselor agricole și alte produse similare a hotărât să își formeze un cadru de informatori onorifici, alcătuit din persoane cari au legături directe cu procesul de producție și desfacere a produselor agricole.

În consecință să se comunice de către parohiile rurale, numele persoanelor cari ar consimți să furnizeze benevol, Institutului Central de Statistică, informațiunile privitoare la producțiunea agricolă. Ar fi de dorit ca în fiecare sat să fie cel puțin un informator. În alcătuirea listelor se vor înscrie preoții de preferință agricultori, indiferent de suprafața ce o cultivă și de ramura de producție agricolă: cerealieră, horticolă, viticolă etc.

În dreptul fiecărui informator se va specifica: numele și pronumele, adresa exactă, întinderea cultivată, ocupațiunea principală, problemele statisticii agricole unde poate fi folosit ca informator (producțiunea agricolă, cerealieră, horticolă, viticolă, culturi speciale, producția animală, prețurile produselor agricole etc.) domeniul la care se vor referi informațiunile (gospodărie proprie, comună, regiune), fără ca informatorul să fie nevoit să recurgă la cercetări suplimentare care i-ar stânjeni ocupațiunile sale obișnuite. Toată corespondența se va face pe imprimabilele Institutului Central de Statistică, scutită de franco, astfel că informatorul nu va trebui să suporte nici o cheltuială. Informatorii vor primi în mod gratuit unele publicațiuni ale Institutului Central de Statistică.

Cluj, la 20 Aprilie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 3171/1937.

Circulară.

A apărut cartea „La picioarele Mântuitorului” Volumul II de Anton Hounder, prelucrare în românește de

prof. Ioan Moșoiu din Brașov. Acest volum ne înfățișează cele mai emoționante scene din tragedia vieții Mântuitorului. Traducătorul și-a ajuns scopul, ca prin această lucrare să pună la îndemâna preoțimii o carte de meditație religioasă, de concentrare cu gândul la opera sfântă a mântuirii și de trezire a iubirii aprinse față de Domnul și Mântuitorul nostru.

Cartea cuprinde 272 pagini. Costă 125 Lei și se poate procura dela Librăria noastră eparhială sau dela Librăria Arhidieceșană Sibiu, sau direct dela autor.

Cluj, la 28 Aprilie 1937.

Consiliul eparhial.

Oficiul paroh. ort. rom., Grindeni.

Nr. 53/1937.

(14) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. român din Grindeni (Grind-Cristur) jud. Turda, dă în întreprindere pe cale de licitație publică *reparația generală și zugrăvirea bisericii*, conform planului și devizului, aprobate de Ven. Consiliu Eparhial ort. rom. din Cluj, cu Nr. 2534/1937 și invită pe cei interesați ca până la 23 Mai a. c., să-și înainteze oficiului parohial Grindeni oferte în scris.

Concurenții vor depune o garanție de 10% asupra prețului din deviz, în numerar sau hârtii de valoare.

Licitația se va ține în ziua de 23 Mai a. c. în edificiul școlii primare din loc.

Planul și devizul de reparație se pot vepea în fiecare zi la oficiul parohial.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările, aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanție materială și morală, fără considerare la prețul oferit.

Epitropia nu supoartă nici un fel de spese pentru deplasarea concurenților.

Grindeni, la 27 Aprilie 1937.

Theodor Lazar, preot.

Văzut: R. Popa, protopop.

Nr. 247/1937. prot. (11) 2—3

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia Herepea cu filia Ozd, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Slat.
2. Casă parohială și grădină cu dependente gospodărești.
3. Sesiune parohială 27 iug. în parohia materă și 10 iug. în filia Ozd. Total deci 37 iug.

Onorariile stolare îndatinate.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele de lipsă, se vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul fixat.

Candidații vor prezenta și act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în considerare.

Candidații, cu prealabila noastră încunoștințare, se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Luduș, la 10 Aprilie 1937.

In înțelegere cu consiliul parohial din Herepea.

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.